

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – LEDEN 2018

1. 1. ve 20.00 SEČ
15. 1. v 19.00 SEČ
30. 1. v 18.00 SEČ

Platí na celém území ČR

Pozice planet v mapce
vyneseny k 15. dni
v měsíci.

PLANETY

Merkur – v první polovině měsíce ráno nízko nad JV

Venuše – nepozorovatelná

Mars – na ranní obloze

Jupiter – na ranní obloze

Saturn – koncem měsíce ráno nízko nad JV

Uran – v první polovině noci v Rybách

Neptun – večer nízko nad JZ ve Vodnári

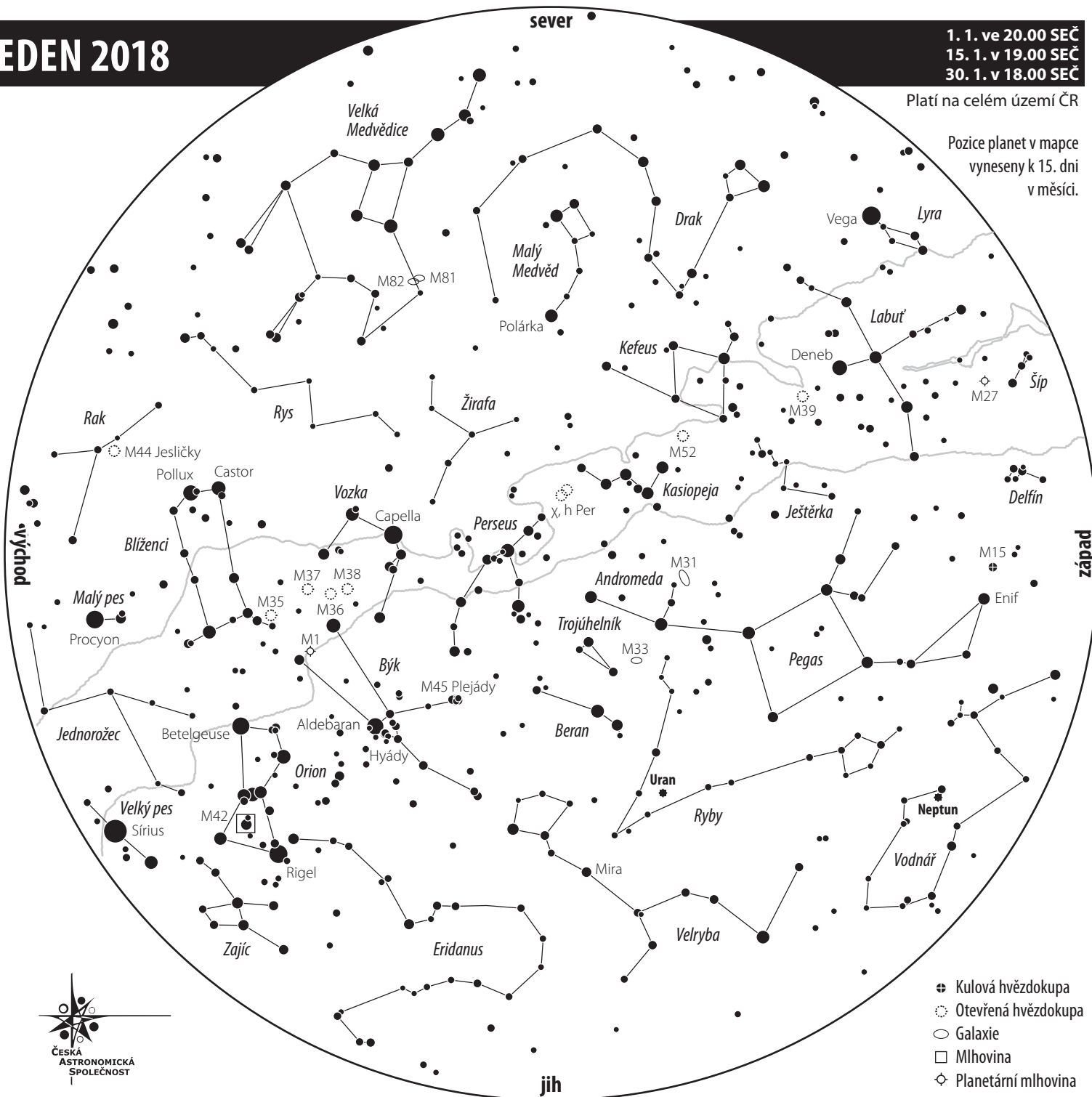
ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

1. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 356 565 km)
2. Měsíc v úplňku (02.24 UT) – Supermoon
2. Merkur v největší západní elongaci (22,6° od Slunce)
2. Planetka č. 8 Flora v opozici se Sluncem (8,2^m)
3. Maximum meteorického roje Quadrantid
5. Zákryt jasné hvězdy Régulus Měsícem (08.27 UT)
7. Těsná konjunkce Marsu s Jupiterem (0,2°)
8. Měsíc v poslední čtvrti (22.25 UT)
9. Venuše v horní konjunkci se Sluncem
9. Pluto v konjunkci se Sluncem
11. Seskupení Měsíce, Jupiteru a Marsu na ranní obloze
13. Těsná konjunkce Merkuru se Saturnem (0,6°)
15. Saturn, Merkur a srpek Měsíce ráno nízko nad JV
15. Měsíc v apogeiu (nejdále od Země – 406 464 km)
17. Měsíc v novu (02.17 UT)
24. Měsíc v první čtvrti (22.20 UT)
26. Planetka č. 11 Parthenope v opozici se Sluncem (9,9^m)
30. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 358 994 km)
31. Měsíc v úplňku (13.27 UT) – Bluemoon
31. Úplné zatmění Měsíce, v ČR nepozorovatelné
31. Trpasličí planeta Ceres v opozici se Sluncem (6,9^m)

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).

Středoevropský čas (SEČ) = UT+1 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně
ke stažení na www.astro.cz a www.udalosti.astronomy.cz

- ☉ Kulová hvězdokupa
- ☼ Otevřená hvězdokupa
- ☾ Galaxie
- ☐ Mlhovina
- ◊ Planétární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – VHODNÉ OBJEKTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – LEDEN 2018

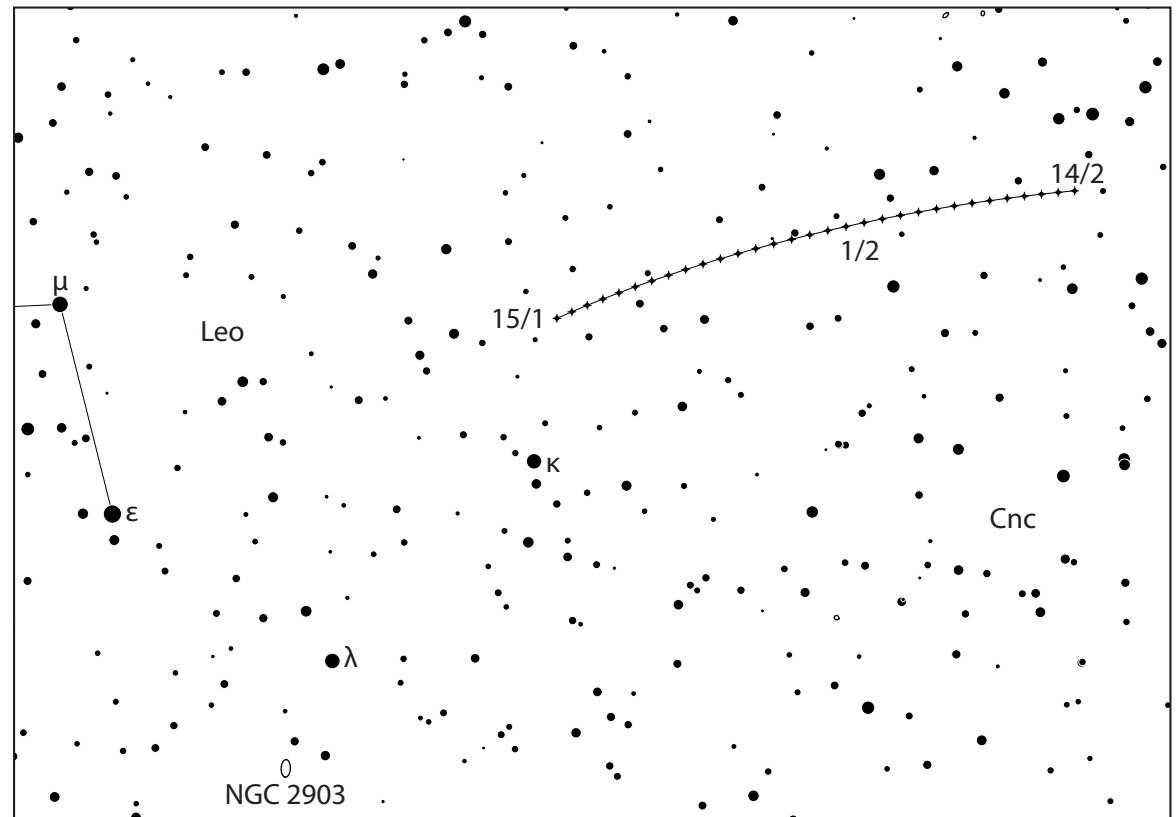
Z planet má ideální pozorovací podmínky začátkem měsíce **Merkur**. Hned 2. ledna je v maximální západní elongaci ($22,6^\circ$ od Slunce) a najdeme jej na ranní obloze nad JV, kde vychází téměř 2 hodiny před Sluncem. Dne 13. ledna se za rozbřesku potká se Saturnem (vzdálenost obou planet $0,6^\circ$) s 15. ledna obě planety ozdobí svojí přítomností ještě tenký srpek Měsíce krátce před novem. Tyto úkazy se odehrají nízko nad JV za pokročilého svítání, proto je dobré si při jejich pozorování pomoci triedrem. Jasná a průzračná obloha až k obzoru je samozřejmostí. Na ranní obloze najdeme také **Mars s Jupiterem**, jejichž pozorovací podmínky se pozvolna zlepšují a za úsvitu již kulminují nad jihem. K těsné konjunkci obou těles dojde 7. ledna po půlnoci ($0,2^\circ$) a jejich těsné přiblížení tak bude pozorovatelné 6. i 7. ledna ráno. Po oba dny se planety vejdou do jednoho zorného pole i silněji zvětšujícího dalekohledu. O pár dnů později 11. 1. se ke dvojici planet přidá ještě srpek Měsíce a vytvoří tak společně fotogenickou konfiguraci. Mars se svým úhlovým průměrem kolem $5''$ toho zatím k vidění moc nenabídne, maximálně polární čepičku a ty nejvýraznější albedové útvary. Jupiter je pro teleskopické pozorování vděčným objektem. Již malým dalekohledem uvidíme detaily v atmosféře v podobě oblačných pásů a jeho čtyři nejjasnější měsíčky a jejich úkazy. K těm nejzajímavějším patří sledování vícenásobných přechodů měsíců nebo jejich stínů před planetou. V lednu se takové podívané dočkáme ráno 12. 1., kdy se budou po sedmé hodině na kotouč planety společně promítat stíny Europy a Ganymedu, samotná Europa se k nim přidá po čtvrt na devět již za denního světla, ale oba stíny kotouč pár minut na to opustí. Další úkaz tohoto typu proběhne 20. ledna ráno, kdy po čtvrt na sedm uvidíme před planetou měsíc Io i se svým stínem, doprovázet je bude také GRS. Další velká planeta **Saturn** se nám po své prosincové konjunkci se Sluncem vynoří rovněž na ranní obloze, ale stane se tak až v druhé polovině měsíce. Na večerní obloze nám zbyla dvě nejvzdálenější tělesa sluneční soustavy, planety **Uran** a **Neptun**. Neptun lze vyhledat na večerní obloze nedaleko hvězdy lambda Aqr a Uran je stále v Rybách, kde zapadá kolem půlnoci. **Venuše** je díky horní konjunkci se Sluncem v lednu nepozorovatelná.

Na samém konci ledna se do opozice se Sluncem dostává největší těleso pásu planetek mezi Marsem a Jupiterem, **trpasličí planeta Ceres**. V opozici dosáhne jas $6,9^m$ a na kvalitní obloze nezatížené světelným znečištěním by tak mohla být vidět i pouhým okem. V našich podmínkách se však raději vybavme triedrem a Cereru vyhledejme dle mapky na pomezí souhvězdí Lva a Raka.

K **zákrytu jasné hvězdy Régulus** v souhvězdí Lva dojde 5. ledna dopoledne. Za osvětlenou část Měsíce vstoupí hvězda v 9.27 SEČ (15° E a 50° N). Úkaz nastane za denního světla nízko nad západem. Při druhém lednovém úplňku (tzv. Bluemoon) nastane **úplné zatmění Měsíce** viditelné z východní Asie, Austrálie, Tichomoří a Aljašky. U nás bude Měsíc vycházet až ve fázi, kdy již opouští zemský polostín a tento úkaz je tak prakticky nepozorovatelný. Naopak dobře vidět bude hned ten první úplňk roku 2018, který nastává 2. ledna krátce poté, co Měsíc projde přízemím a lze jej tedy označit přídomek Supermoon.

Pro milovníky komet je začátek roku obdobím spíše pústu, nejjasnější vlasatice se nyní pohybují kolem jasnosti 10^m . Těšit se však můžeme na konec roku. Pokud se v jeho průběhu neobjeví nová jasná kometa, v prosinci by periodická 46P/Wirtanen měla dosáhnout až 3^m a být tak bez problémů viditelná pouhým okem.

V přehledu zajímavých lednových úkazů nemůžeme vynechat jeden z nejbohatších meteorických rojů roku a to **Quadrantidy**. Letošní maximum nastává 3. ledna večer, ale případné pozorování je silně rušeno Měsícem krátce po úplňku.

Pozice trpasličí planety Ceres od 15. 1. do 14. 2. 2018 po dnech pro 0 hod. SEČ. Hvězdy do cca 9^m .